

Oraculum, lavacrum, & fons.

14 In eo templo non lupi pelle, sed hybridis hinnulive per noctem tectus initiatos adornat, luto & sulphure purgat, crateris poculisque effusis lavat; ut ferrum ignitum illæsis manibus tollant. Bulenger. 3. Advers. Magos, cap. 1. Fons ibi etiam famosus. Quod si solum forte diurnam siccitate laboraret, atque stirpes & segetes arcescant; ibi Lycæi Jovis sacerdos ad aquam ejus fontis cum precatone conversus, ritèque divinam mactatis hostijs peracta, è quercu ramum non alitè, sed in summam aquam porricit. Exinde attollitur repente commotà aqua ater halitus, nebule persimilis, neque multo post nubes, moxque plurimum nubium accessione obducto cælo, Arcadum fines operatis imbribus perfunduntur. Eundem fontem cum eisdem conditionibus describit Rhodigin. 24. cap. 17. qui addit: Inibi Jovis Lycæi lucus, quem si quis, lege spectat, ingrediat; annuū nequit supervivere. Hoc est, legitimis lustrationibus, ut scribit Kircher. 1. Oedip. Copt. Syntagm. 3. cap. 10. Natal. Comes, 9. Mythol. in Præfat. quod præmiserat, lib. 1. cap. 10. inquiens: Scripsit Hegesander, lib. 17. & Pausan. cap. 269. quod si quis in Jovis Lycæi templum aut aream, minime peractis prius lustrationibus legitimis ingressus fuisset; intra annum omnino mori, necesse erat. Plutarch. in Græc. 99. 38. asserit, nefas fuisse quomodolibet ingressum. Spontè enim intrantes ab Arcadibus lapidibus obruti: qui nescientes, ad Eleutheras relegati.

15. Templum, lucus & area etiam dicebatur Panos, in quorum ambitu quicquid situm carebat umbrâ. Pausan. quò dudum: Mirum etiam (ait) tam homines, quam bestias, quæ forè intra ejus loci ambitum se immiserunt, nullas è corporibus suis umbras reddere; ac feras quidem venator illic confugientes, non consequitur; sed foris consistens, nullam sanè umbram ab ejus corpore mitti, animadvertit. Eà certè anni parte qua Cancer Solem gestat Syene, quæ Ethiopia finitima urbs est; nulla ex arboribus, vel animalibus, aut cæteris corporibus umbra se ostendunt: verum in illa Lycæi area hoc nulla non anni parte contingit. Astruit etiam Plutarch. quò dudum. Causin. 1. Symbol. 70. & Alex. Neapolit. 4. cap. 12. Est in Lycæo Panos etiam fanum, condensò circumseptum luco (inquit Pausan. d.) in eo jam tum ab initio Lupercalia celebrabantur. Ibi canis immolabatur, quia lupis infensus. Pier. Valer. lib. 5. à cap. 7. quo patet nec Jovem nec Pana vocatos Lycæos, quasi abactores luporum, cum illos foverent. Uterque dictus Lycæus, id est, lupus; sed variant in etymologia AA.

Lucus, & area.

Ibi corpora sine umbra

Edificatur Lavinium.

16 Lycæus dictus à Lycaone, quem in lupum convertit, ut fingit Ovidius, 1. Metamorph. fab. 6. sed aliter commentum à Suida, quem sequitur Gyrardus, Syntagm. 2. n. 66. Lycæus Jupiter à Lycaone dictus (inquit) cui Deo & Lycaæ & certamen instituit. Dicitur etiam Lycaon in lupum à Jove conversus, quod infantem immolasset: verum falsum, quia justitiam summâ equitate servabat, & Jovem ob illam hospitem suscipiebat. Rex ergo Arcadiæ ut subditos in legum observantiam pelliceret; Jovem boni malique inspectorem, in hospitis forma ad se sape venire, simulabat. Quare cum se sacra facere velle, Deum accepturus, dixisset; ejus filij nosse volentes, an Deus, necne veniret, clam casti pueri carnes carnibus sacrificij miscuere; cogitantes Deum id minime cogniturum. Verum divinâ providentiâ factum, ut coortâ repente tempestate; fulminibus ij omnes interirent, qui puerum interfecerunt. Cum liberum in fabulis sit, cogitationem in pascua mittere; placuit Hygino aliter delirare, asserens, Fabul. 176. filios Lycaonis voluisse tentare Jovem, & illudere cibo ex sacrificio misto. Jupiter ut sensit, iratus mensam evertit, pueros fulmine necavit, & Lycaonem in lupum truculentum convertit; de quo ubi supr. Ovidius:

Unde Jupiter & Pan dicti Lycæi?

Et nunc quoque sanguine gaudet.

Ovid.

17 Hinc fictum etiam in ejus templo homines converti in lupos. Post Lycaonem in eisdem Lycæi Jovis sacris, alium quemdam fuisse (refert Pausan. cap. 237.) ex homine lupum factum: non tamen in omni vita tempus; sed decimo tandem anno, si interea humanâ carne abstinisset, pristinam hominis figuram recepisse. Sin hominis carnem gustasset; lupum esse, nunquam desisset. Idem dicit Natal. Comes, 9. cap. 9. exemplum obijcit ipse Pausan. cap. 185. in Demarcho, qui lupus factus in sacris Jovis Lycæi, post decimum rursus annum pristinam hominis recipiendo figuram, Olympicam nactus victoriam. Idem profert Ravif. Textor, 7. Officin. cap. 52. Augustin. quò supr. n. 13. vocat Demarctum, de quo subdit: Cum gustasset de sacrificio, quod Arcades immolato puero Deo suo Lycaeo facere solerent; in lupum fuisse mutatum, & anno decimo in figuram propriam restitutum, ad pugillatum sese exercuisse, & Olympiaco vicisse certamine. Nec idem propter illud arbitratur ab historicis in Arcadia tale nomen affectum Pani Lycaeo & Jovi Lycaeo: nisi propter hanc in lupos hominum commutationem, quod ea nisi vi divinâ non putarent.

Ovid.

Homines in lupos mutati.

Demarctus.

18 Apud Arcades Lycæus Pan non solum

Imago Panos Lycæi.

Ejus lucus animalibus asylum.

Statua habitu Lupercorum.

Edificatur Lavinium.

lùm colebatur ut Faunus, nudus cum lupi pelle; sed figura qua venerabantur Ægyptij, & quam Lycæus Panis assumpit, dum fugit Typhonem, ex qua facta quæ Signi Capricorni, ut videbimus, Isagog. Decembr. à n. 6. Fugit cum reliqua Numinum caterva, & effugium cogitans, sese projecit in Nilum, mutans in piscem posteriorem partem corporis, superiorem in hircum. Exhibet imaginem Kircher. Tom. 1. Oedip. Syntagm. 1. cap. 3. nomo, 4. & Gyrard. Syntagm. 15. n. 21. In Parthenio Arcadiæ monte habuit, ut vidimus lucum, aream & templum, in quo locus dictus Aula (inquit ille) quod velut asylum animalibus fuit. Eo enim adire non audebant, nec leones nec lupi, dum ea conspicerentur; sed protinus subsistebant, ipsaque animalia relinquebant. Astipulatur Alex. ab Alexand. 4. cap. 12. Alianusque narrat 11. de Histor. Animal. cap. 6. In Arcadia locus est Aula nomine (inquit) & in eo delubrum Panis: ad id quæcumque animantes confugerint, Deus veluti supplices miseratus suscipit & incolumem earum vitam tuetur. Itaque lupi etiam, si quæ animalia conspice forte fuerint persecuti, intrare non audent, & solo loci in quem illa confugerunt aspectu territi recedunt. Ita etiam animalibus religio loci mira, peculiaris est salutis causa.

19 Hæcine erant Lupercalia, Græca Lycæa, quæ vocabantur sacra; quo errore, quasi virtutis insigni, quibus dicata statua, in ampliorem plaufum, elegerunt erigi cultu ac habitu Lupercorum. Plin. 34. cap. 5. Quomodo sacra, quæ compescerat naturalis verecundia? Hinc qui antiquum ludicrum renovavit, Lupercalibus vetuit currere imberbes. Sueton. in August. cap. 31. Videtis Varron. 4. de Ling. Latin. Dion. lib. 44. Sueton. in Cesar. cap. 76. Turneb. Advers. 7. cap. 3- 19. 16. & 22. 11. Laziium, 10. cap. 9. & Dempster. in 3. cap. 2. Rosin. Dies hic plus quàm dedecore Lupercorum, debuit famigeratus esse, propter foedus factum inter Æneam & Latinum, ut pacificè Lavinium extrueretur in habitationem Trojanorum. Plutarch. libell. de Dieb. Dicit itaque idem in Coriolan. pro loci majestate: Lavinium, qua in urbe & sacra Deorum, quorum à Majoribus usque cultus ad Romanos erat propagatus, continebantur: & qua in urbe generis sui originem habebant repositam; nam eam urbem primum Æneas condidit. Fusè refert Halicarnass. 1. num. 29. Ænea verò probante Regis sententiam, foedus inter utrosque iustum est, datis ultro citroque obsidibus. Revertuntur ad semipfectum Trojanorum adificium, & pari om-

nes alacritate id munit, & nomen Æneas indidit Lavinium: ut ipsi Romani dicunt, à Lavinia, Latinæ filia: ut Græci quidam fabulatores; ab Anij filia Regis Deliorum, eodem vocata nomine: in cuius morbo per id tempus extincta, ibique sepulta, memoriam; oppido vocabulum impostum. Hanc Ænea precibus impetratam à patre navigationis comitem; quod sapiens esset, ac fatidica (Fabulam videbimus; 8. Mart. n. 23.) Fertur, dum Lavinium conditur, oblata Trojanis quedam prodigia. In nemore orto sua sponte incendio, lupum ore aggressisse fomitem aridum, aquilam verò alarum ventilatione flammam excitasse: vulpem contra caudâ in flumen iminctâ; ignem conatam extinguere: & nunc accendentibus, nunc extinguente; prævalentibus tamen vicisse duos, illam verò abisse conatu irrito. Prodigium interpretatus est Æneas in claritatem loci, vel stimulis invidia, Numinum prævalente favore; ibique sacra Trojæ studiosè collocavit: & ibi manserunt, quousque ab Ascânio in Albam-Longam translata; sed tunc spontè in Lavinium reversa. Dicemus embolium 29. Mart. à n. 15. Ut prodigium coram civium oculis permaneret, in foro Lavinij areæ effigies collocatae Lupi, Aquilæ & Vulpis. Idem ibid.

Prodigium.

Ibi Trojæ collocati Penates.

Hermocrates.

In ejus sacrificio, cor victimæ rapium.

20 Syraculis hac die prodigium accidit Hermocrati, priusquam in eas cum Nicia ac Demosthene pervenisset Atheniensis classis: equidem cum Dux Syraculanus Hermocrates sacrificaret, corvus vel aquila delapsa cor victimæ rapuit. Plutarch. in Artaxerx. Signum dicitur ejus victoriæ adversus Athenienses, partæ 24. Maij, captis eorum præfatis Ducibus, ut videbimus, & refert Plutarch. in eis & Briet. ann. V. C. 341. In felicitatem retorsit rapinam Achilles Bocchius, quasi Athenienses illa in expeditione cor non haberent. Ita ergo accinit, Symbol. 122.

Corde silente eremim, vel deficiente, minacis Omnia fortuna plena suere malis.

Sed raptum à corvo, Hermocrati Dîs fortè litanti,

Cor, felix quondam fecerat auspicium.

21 Deditæ Sacæ Alexandro post victoriam ex Scythijs; ut astruit Plutarch. in eo, & Curtius, 7. cap. 9. Cum Sogdianis à fide defecerunt; statimque Sacas petijt, in qua expeditione penè cum suis tempestate periclitatus. Erat prope continuus cæli fragor, & passim cadentium fulminum species visibatur: attonitisque auribus. Stupens agmen, nec progredi, nec consistere valebat. Idem, 8. cap. 4. Perijisset, ni damno & fame exercitum

Achill. Bocch.

tum liberasset Syfimehres Satrapa, cujus convictu pervenit cum copijs Alexander in Sacas, quos solà præsentia subjecit: ibique Dyftri quinto decimo, ætatis ann. 29. & regni, 9. uxorem Rhoxanen duxit. Callisthen. de Reb. Alexandr. Juxta Curt. nequit esse, dicentem quò dudum, expeditionem ad Sacas factam esse, cum tertio mense ex hibernis exercitum movisset: Dyftrusque non est mensis tertius, sed secundus. Bene uterque: annus enim apud Macedonas incipiebat in Decembri, ut vidimus in Prolog. §. 2. n. 7. Ritus in contractu refert Rhodiginus. Magnus Alexander (inquit lib. 28. cap. 15.) Rhoxanen Satrapa barbari filiam, incautus ardens in convivio visam, cum afferri patrio more panem jusisset (quod erat ritum Macedonico sanctissimum convivium pignus) cum gladio disjectum uterque libasset & matrimonio junxit sibi, è captiva geniturus, qui victoribus imperaret. Afferit etiam Plutarch. in Alexandr.

22. Cum uxor Darij ita pulchra, ut illam nulla ætatis suæ formà fœmina vinceret, ut testatur Curt. 3. cap. 12. Nihilominus Arrian. lib. 4. cap. 3. Rhoxanen nondubiè præponit. Oxyartes Sacis (seu ut vocat Curt. 8. cap. 4. Cohortanus) præerat. Barbarà opulentia convivium (inquit) quo Regem accipiebat, instruxerat. Id cum multà comitate celebraret; introduci triginta nobiles virgines jusset, inter quas erat filia ipsius Rhoxane nomine, eximia corporis specie, & decore habitus in barbaris raro: qua quamquam inter electas processerat; omnium tamen oculos convertit in se: maximè Regis, minùs jam cupiditatibus suis imperantis inter obsequia fortuna, contra quam non satis cauta mortalitas est. Itaque ille, qui uxorem Darij, qui duas filias virgines, quibus forma præter Rhoxanen comparari nulla poterat, haud alio animo, quàm parentis adspexerat; tunc in amorem virguncula, si regia stirpi compararetur, ignobilis, ita effusus est, ut diceret: Ad stabilendum regnum: pertinere Persas & Macedonas connubio jungi. Ita consilium placuit; ut non solum sibi, sed amicis secum connubia celebrando conciliaret. Factum & luxum describit Ælianus. Erant autem qui uxores ducerent (pingit, 8. Var. histor. cap. 7.) nonaginta, totidemque thalami. Locus verd in quo convivio recipiebantur, & accumbebant, centum habebat mensas, quarum unaquaque argenteis pedibus nitebatur, ipsius verd aureis: & omnes purpureis stragulis ornata, variâque veste textura barbarica & pretiosissima. Recepit etiam in convivium peregrinos hospites; quos sibi è regione accumbere jusset. In aula verd convivia

Alexander dicit Rhoxanen.

Ritus convivij.

Rhoxane speciosissima.

Luxus nuptiarum.

agitabant copia pedestres & navales, equites, legati & peregrini Græci. Ante cenam tubis dabatur signum, quo convocarentur, si ad mensam veniendi tempus esset: alterum verd quo surgerent, si discedendum ab epulis esset. Quintaque dies integros & continuos ordine nuptiales epulas celebravit. Advenerunt etiam Musici & histriones tam Comici, quàm Tragicæ permulti ex India; quod genus reliquis ferè cæterarum nationum præstare videbatur. Rhoxanes tanta felicitas miserè ruit crudelitate Cassandri. Primò post Olympiadis necem, illam cum filio, quem pepererat ex Alexandro, clausit Amphipoli, sublato regio cultu: post matrem & filium veneno sustulit. Pausanias, cap. 287. Turfellin. ann. V. C. 438. de quo egimus 3. Januar. n. 16.

23. Quinto decimo die Phamenothe, inter Ægyptios apotheosis Asclepij & templum dicatum. K. Ægypti. Non hic Asclepius ad quem sæpe scripsit Hermes Trismegistus, cujus habemus libellum, de Natura Deor. interprete Apulejo, sed avus ejus, qui floruit inter Ægyptiorum Mystas insigni eruditione, nutritus intra adyta hierodoxæ. Hermes de illo dixit, quod vel nepos dubitavit. Minus autem miranda, & si miranda sunt (inquit) qua de homine dicta sunt. Omnium mirabilium vincit admirationem; quod homo divinam potuit invenire naturam, eamque efficere. Docet quomodo dæmones possint introduci in imagines, ut sint loquaces, uti fusè egi, Tom. 6. Tautolog. 6. à n. 16. subditque: Avus enim tuus ò Asclepi, medicina primus inventor, cui templum consecratum est in monte Libya circa litus Crocodilorum; in quo ejus jacet mundanus homo (id est, corpus) reliquus enim, vel potius totus, si est homo totus in sensu vite melior, remeavit in cælum; omnia etiam nunc adjumenta hominibus præstans infirmis Numine suo, qua ante solebat medicina arte præbere. Omnes mortales, undique venientes adjuvat atque conservat. Risit Asclepius, eique dixit: Trismegiste, Horum Deorum, qui terreni habentur, cujusmodi est qualitas? Tunc ille bucchisius: O Asclepi! Constat herbis & lapidibus, de aromatis, vim divinam naturalem in se habentibus: & propter hanc causam, sacrificijs obsecantur; hymnis, laudibus & dulcissimis sonis, in modum cælestis harmonia concinentibus; ut istud, quod cæleste est, cælesti usu & frequentatione illectum, in idola possit latum humanitas patiens longa durare per tempora. Sic Deorum fictor est homo. Jo! Elucet quomodo homo per illum fatuè in Numen mutatus; & quod insignis

Rhoxane ex felicitate in felix.

Templum & apothecosis Asclepij.

Mercurius Trismegistus adægus.

gnis Magus, qui divinus extollitur Trismegistus.

24. Inter Japonios hac die Feralia Dijs Manibus, quæ usque in hodiernum tempus perseverat. Die 15. Japonij mensam mortuo ponunt, fesso cæli itinere, redeuntque ad vires & viaticum comparandum. Smetius, in Fastis. Vi de diem 19.

Feralia.

DIES XVI. FEBRUAR.

XIV. K. I. Grad. 26. Solis in Aquario. Faustus. Dariot. sed vehementiores ventii. Ovid. v. 453. Orta dies fuerit, tu desine credere ventis: Perdidit illius temporis aura fidem.

Ovid. Flamina non constant, & sex reserat a diebus Carceris Æoli janua lata patet. Septentrio flat cum Austro. Sol novus. Ptolom. Fons fluens in monte magno. Sphær. Arab. Sub hujus gradus influxu, qui nati, agricolæ, vitæ longævæ. Firmic.

2. Tempus enim plagarum (etsi à Seder-Olam, cap. 5. n. 1. & Genebr. Ann. 2709. & Psalm. 104. notetur per annum integrum) ex contextu claret fuisse tantum mensem Lunarem præter propter, uti observat Perer. in Exod. 7. disput. 12. num. 69. A prima plaga usque in secundam transierunt dies 7. Exod. 7. 25. die octavo ascenderunt ranæ de Nilo, quæ ablata die nono. Ibid. à v. 10. cap. 8. Die decimo immisi sunt cini-phes. Ibid. v. 17. Die duodecimo Moyses minatus est mulcas, die sequenti immisit, & tertiodecimo removit. Ibid. à v. 20. Die decimoquarto minatus est quintam pestis plagam, & die sequenti inflixit: cap. 9. à v. 5. Die decimo sexto immititur plaga sexta ulcerum: à v. 9. Die decimo septimo præ-nunciat plagam septimam, scilicet, tonitrua, fulmina, & grandinem, infligitur die sequenti, & decimo nono tollitur: ibid. à v. 23. Die vigesimo similiter minatur octavam plagam locustarum: infligitur seq. die, & die vigesimo secundo removetur: cap. 10. à v. 4. Tribus seq. diebus durant tenebræ, nona plaga: à v. 21. Die vigesimo sexto Pharao à se expulit Moysen, & mediâ nocte hujus diei, Luna 14. in Mense Nisan, postquam filij Israël fecerunt Phasè; decima inflicta plaga, cædes scilicet primogenitorum: Ibid. à v. 28. & cap. 12. à v. 29. Constat ergo mensem duntaxat Lunarem consumptum in Ægypti & Regis flagellatione. Vide Lorin in Psalm. 104. v. 35. Alap. & Bonfrer. in Exod. locis cit. Immissa est hac die plaga prima, verso in sanguinem Nilo. Perer. d. Mortui Tom. 1. Ephemer.

XIV. K.

Ovid.

Tempus plagarum Ægypti.

Plaga 1.

sunt pisces. Exod. 7. 21. quia aquæ non tantum colorem, sed conditionem habebant sanguinis: percussusque est primò Nilus, ut Ægyptij agnoscerent esse flumen, & non Numen. Plin. lib. 8. cap. 48. & Solin. cap. 35. Claret etiam Isai. 19. 5. & Ezech. 29. à 2. Alia videsis apud Alapid. Exod. 7. 19.

3. Hoc plagarum Ægypti tempore, ut inquit Jul. African. lib. 3. Annal. & Euseb. lib. 10. Prepar. Evangel. cap. 3. fuit diluvium Ogygis, quo Attica vastata. Orolius 1. Histor. cap. 9. & 10. diluvium assignat Deucalionis. Impugnatur à Perer. loc. cit. n. 67. & in Genes. lib. 12. de Histor. Diluvij, disput. 13. & 14. His plena theatra Græca & Latina. Apud AA. non infimi subfellij invenitur diluvium Ogygis præcessisse Deucalionis 248. ann. de quo Briet. Ann. 2292. 2540. & Petav. Ration. tempor. p. 1. lib. 5. & 7. quapropter Ogygis tempore Joseph signavimus d. 6. Januar. 3. A Deucalione dicitur dicatum Athenis templum Jovi Olympio, quia in Olympo monte servatus ab aquis. In hoc templo, Deucalionis videtur sepulchrum. Pausan. cap. 16. qui 17. subdit: Bibliotheca est in eodem templo & gymnasium Adriani cognomento, in quo columna centum è Libycis lapidicinis. Tunc Peloria instituta, sic dicta qua Saturnalia, à Peloro quodam, eò quod primus nunciasset, præruptis terremotu montibus; effusas stagnantes prius in Thessalia aquas, renudatosque spatiosissimos campos. Rhodigin. lib. 13. cap. 23. Vid. 17. Decembr. Haud cessant fabulæ. Æstate anni proximi ad Deucalionis diluvium, ita aer incaluit, ut silvæ passim, atque messes incendia conciperent; unde fictum incendium Phaethontis. Vid. Natal. Com. lib. 6. Mythol. cap. 1. & lib. 8. cap. 18. Briet. d. Addit Orolius loc. cit. His etiam temporibus adeo jugis & gravis astus incanduit, ut Sol per devia transiret, universum orbem non calore affecisse, sed igne dicatur: impressumque fervorem, & Æthiops plus solito & insolitum scytha non tulerit. Refert etiam Perer. loc. cit. n. 67. Nescio quis à quo sumpsit delirium, quod paulò aliter somniavit Galleottus Martius, uti videbimus 14. Mart. n. 4. Incendio Ihaethontis fictum etiam Pyrenes montes flagrasse (alij dicunt, cælo tactos, vel à pastoribus ignem subiectum) è quorum incendio magna auri & argenti liquati copia. Alph. Sanctius de Reb. Hisp. lib. 1. cap. 11. & Ferreras 1. p. Synopf. Histor. Chronolog. Hispan. Tiri. Chron. cap. 27. signat ann. 78. vitæ Moysis. Fictum inter Priscos Pyrenen fuisse filiam Bebrycis Regis illorum montium, quam

Diluvium Ogygis & Deucalionis.

Jupiter Olympius.

Peloria.

Phaetonis incendium.

Pyrenes incendium.

Pyrene nympha.